

bør gaa i sine Undersøgelser, men det forekommer mig at være nødvendigt, at den tager et Spørgsmaal op, som slet ikke har været fremme til Behandling endnu, nemlig om det er korrekt at opretholde det militære Diktatur. Enhver militær Strafferetspleje er i Virkeligheden bygget paa, at en ubetinget Diktatur maa opretholdes, og man fastholder dette, skønt man ikke er blind for, at det i Nutiden er den almindelige Befolkning og ikke hvervede Soldater, der udfører Krigstjeneste. Allerede Napoleon har sagt, at man var Borger, før man var Soldat, og ingen vil dog mistænke Napoleon for at have været blødsøden. Men er dette Standpunkt rigtigt — og det er det naturligvis —, maa Kommissionen undersøge det Spørgsmaal, om Borgernes Villighed til at væрге Landet og Villighed til at opfylde militære Krav ikke er saa stor og af den Art, at den Form for Militærdiktatur, vi hidtil har haft, ikke bør opretholdes længere. Men lad nu være, at man ikke kan give Kommissionen dette Hverv, den maa dog tage under Overvejelse, om det militære Diktatur, vi godkender, kan fortsættes under de Former, vi har i Øjeblikket. Paa dette Punkt har den her omtalte Dom saa megen Interesse, idet den viser, at den militære Diktatur i det enkelte Tilfælde kan føre til Resultater, som fjerner sig fra Folkets umiddelbare Retsbegreb.

Der er to Hensyn, som det efter min Mening her kommer an paa. Det ene er, hvad der skal forstaas ved Mytteri, og hvad der bør forstaas ved Oprør. De paagældende Paragraffer, §§ 99, 100 og 104, indeholder ingen klar Angivelse af, hvad der er ment med de nævnte Udtryk. At der er tænkt paa militære Tilstande af en helt anden Art, end her ligger for, er givet. Der er tænkt paa Krigsforhold. Der er aabenbart tænkt paa Folk, om hvilke man paa Forhaand har tænkt sig, at de var uvillige, og som maatte tvinges, jeg havde nær sagt „mases“ til at adlyde, men der er ikke tænkt paa saadanne Forhold, hvor den hele Sag ligger lempeligt for. Det var ønskeligt, om den nedsatte Kommission nøjere vilde klare, hvad der skulde forstaas ved Mytteri og hvad ved Oprør, og hvis den højtærede Forsvarsminister vilde gøre sin Indflydelse gældende her, vilde

jeg være ham taknemmelig. Det andet Forhold, hvor Aalborgsagen giver et Fingerpeg, angaar Straffendmaalingen. Det, der slog det danske Folk mest ved Dommen, var ikke, at der i dette Tilfælde var skredet til Sag og Straf, men at de paagældende Individuer blev ramt saa umenneskelig haardt. Jeg udtaler Ønsket om, at den nedsatte Kommission ogsaa vil tage dette Hensyn under Overvejelse, hvordan Straffendmaalingen skal være.

Der er et Par Forhold, som denne Sag ikke giver Anledning til at drøfte, men som, selv om Diktaturet opretholdes, maa tages under alvorlig Overvejelse. Det ene er, om Domstolen vedblivende skal være en ren militær Ret, det andet er et Spørgsmaal, som desværre forekommer mig at være kommet ind i en ret skæv Skure, og med Hensyn til hvilket der vistnok vil være at træffe ganske andre Regler end de hidtil gældende. Det maa følge af det ubetingede militære Diktatur, hvis det opretholdes, at den menige ubetinget har Krav paa Beskyttelse mod den militære Retsordning. Der bydes nu absolut ikke den menige nogen Garanti for den Beskyttelse, der svarer til den Diktatur, han er underkastet.

Til Slutning vil jeg blot sige, at med Hensyn til de domfældte, der endnu ikke fuldt ud har udstaaet deres Straf, vil jeg slutte mig til den almindelige Opfattelse, at kunde der paa en eller anden Maade foretages noget for at mildne i denne Sag, bør det ske. Det er rimeligt, fordi for det første selve Sagen er saa overordentlig ringe, det er endvidere i højeste Grad rimeligt, fordi de to Domme er i saa flagrant Modsigelse til hinanden. Det vilde efter min Mening endvidere være heldigt, fordi selve den paagældende Straffelov utvivlsomt er usikker og uklar, og endelig vilde det være heldigt, fordi det, der her er sket, falder udenfor Befolkningens Følelse og Tankegang. Selvfølgelig er det kun en ringe Hjælp, hvis man griber til Benaadningsinstituttet, for den egentlige Sikkerhed for Militæret skal naturligvis i og for sig ligge i selve Straffeloven, og det bliver altid en Vilkaarlighed, om Ministeren vil skride ind med Benaadning. Men det kunde dog maaske være noget af en Hjælp overfor Befolkningens ret oprørte